

Numerul 25.

Oradea-mare 19 iun. (2 iul.) 1905.

Anul XLI

Apare duminica. Abonamentul pe an 16 cor., pe $\frac{1}{2}$, de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei

Irotei Dumbravă.

În sfârșit iată-mă ajuns la Maria-Poci. După două săptămâni de călătorie pe jos, cât de bine îți cade când vezi măcar de departe cum strălucesc în razele de soare turnurile ascuțite ale mănăstirii; mai ales dacă asta e ținta călătoriei tale.

Maria-Poci! cât de mult am dorit odată liniștea de mormânt a zidurilor tale, întreruptă numai de glasul clopotelor și de sunetul oadentat al toacei, de cântecele rusești de laudă și de jale ce zilnic se îndreaptă la Domnul cel tare, cel viu.

Maria Poci! Cât de mult am dorit să respir aierul teu parfumat de tămâie și smirnă, să-mi tăvălesc genunchii pe pietrele tale reci, să vărs o lacră de pocăință înaintea altarelor tale!

Din ce me apropiam mai tare, din ce mai mult mi-se umplea sufletul de o veselie dumnezeiască; îl simțiam par că înălțându-se în alte orizonturi, pe aripile nemateriale ale darurilor sfântului Duch.

Prin călătoria aceasta mi-am împlinit un vot făcut în Paresimi, de a cerceta peste vară o sfântă mănăstire.

Am ales cea dela Maria-Poci, pentru că asta a fost mănăstirea ce am contemplat-o drept repaos al oaselor mele în vremea când pentru mine ochii de femeie n'aveau nici un farmec. Odată am și luat-o dela tata pentru călugărie, iar ca gimnazist de clasa a șaptea atâta m'am ocupat numai cu gândul călugăriei, încât la sfârșitul anului m'am trezit cu cinci secunde și cu prea grațioasa îndrumare să repețesc clasa.

Atunci disprețuiam lumea pentru iubirea lui Dumnezeu, a venit înse o vreme și vremea asta a fost când au început a-mi resări firecele pe supt nas — când altă specie de iubire me îndemnă să părăsesc ale lumii.

Doi ochi albaștri, un păr lung și mătăsoș bălai, apoi câteva zeci de nopți nedurmite, pe urmă desiluzie completă și gânduri de sinucidere: astea toate erau ca un curs pregătit pentru declarația ce într-o bună dimineață o făceam părinților, că adecă o să me duc la mănăstire la Maria-Poci, de care am auzit mult povestindu-se. Mai apoi singur cunoșteam că asta-i curată nebulie și-mi vedeam de lucru, până întră la mijloc alt chip de femeie

Timoteiu Cipariu.

și reincepeau nopțile de nedormire, jurămintele „tainice“, lacrimile amare; apoi iar desiluzia și cealaltă. Și în urmă din nou me convingeam că zeu nici asta n'a fost „cea mai sfântă și cea mai curată între iubiri“ și nici ea „cea mai bună, cea mai frumoasă și cea mai vrednică de iubire“ între femei.

Asta s'a repetit de mai multe ori, am și intrat odată în corespondință cu un călugăr român dela Maria-Poci, cu cuviosul părinte Irotei Dumbravă, care încă fusese în vremea lui cleric în seminarul nost și despre care spuneau unii că amorul l-ar fi mănât în mănăstire.

Afară de motivele religioase, au fost și amintirile acestea cari m'au determinat să cercetez acest plăcut lăcaș al lui Dzeu, mai ales speram să întâlnesc pe părintele Irotei. Cine știe câte o să-mi povestească din trecuta lui viață și — — poate se va bucura la vederea unui suflet de pe țărîmurile lui.

În vreme ce-mi reconstruiam toate amintirile aceste, am ajuns la poarta mănăstirii, eră de cătră seară. Fiind biserica deschisă, am intrat să dau laudă și mulțămită Celui ce m'a adus pân' aci.

„Intră-voiu în casa ta Doamne și închină-meu voiu spre sfântă biserica ta, intru frica ta!“

Când apusese soarele, tocmai intram pe poarta mănăstirii. Mi-am adus aminte de Irotei, cine știe, poate deodată cu un apus de soare va fi apus și viața lui lumească, deodată cu începerea nopții își va fi început viața călugărească. În sfârșit — cine știe, poate atâta o să me fărmece traiul din mănăstire, încât și pentru viața mea pământească acesta va fi cel din urmă apus de soare...

Mi-am pus repede mâna pe inimă, bătea cu putere — și am zîmbit.

— Aș! Nimic din toate aceste.

Prin coridoare am întâlnit câteva fețe tinere, erau de sigur noviți ori frați decurând tunși. Pe unul din ei l-am rugat să me conducă la starețul. S'a uitat neîncredător la mine și m'a întreat de-s popă catolic?

I-am spus că nu, și m'am prezentat. A bolborosit câteva cuvinte rusești, din cari n'am putut pricepe decât cuvântul „vlah“. Apoi m'a dus pe niște trepte destul de învechite în catul intiu, mi-a făcut semn să aștept pe ambit, iar el a intrat în chilia starețului. Peste puțin a revenit și mi-a spus că pot intra.

— Laude-se Isus Christos!

— În vecii vecilor!

I-am spus și acestuia numele și i-am descris pe larg afa.erea în care umblu.

Părintele stareț Fteodor m'a ascultat cu atențiune, apoi, ca și luminat de o idee nouă, m'a întreat:

— Ești Român, iubite?

— Român!

— Să vorbim dar românește, și eu is Român. N'ai idee cât de bine-mi pare c'ai venit, de doue luni n'am mai vorbit românește.

— Cum? N'aveți aici un Român, pe părintele Irotei Dumbravă?

La întrebarea asta n'a răspuns dintr'odată, fără a vărsat câteva lacrimi.

— L'ai cunoscut?

— Nu, dar aveam o corespondență cu el acum doi-

trei ani, când eră să me călugăresc și eu. Ce-i cu el acum?

— Irotei, frate, nu mai trăește, A adurmit acum doue luni, lovit fiind de apărindere de creeri.

— Să-l ierte Dzeu! Bun om eră?

— Da. Mult va mai trece până să aibă mănăstirea noastră un om ca el. Îți pare reu după el, așa-i? Dar încă să-l fi și cunoscut! Vezi, eu, când a venit, tare me temeam că n'o să poată suportă greutățile jugului blând al lui Christos; dar le-a suportat cu o răbdare de mucenic.

— Și de unde atâta temere?

— Trebuie să știi, iubite, că pe el l-au adus în mănăstire nenorocirile provenite din o dragoste lumească. Oameni de aceștia inse totdeauna-s călugări rei. De aceea la început nici nu l-am luat în serios și credeam tare că în momentul decizător se va retrage dela tonzură. Dar n'a fost așa... — Ți-aș spune mai multe, dar nu este vreme, că se apropie cina. De aceea vino acuma să te introduc în odăița destinată frăției tale pe cât timp vei fi la noi, iar după cină, dacă va ajuta Cel de sus, mai povestim.

A făcut intocmai. — O căsuță sărăcăcioasă, un pat, doue scaune și o măsuță pe care ardea o lumină de ceară, iată cuartirul meu. Starețul s'a dus să facă unele dispoziții între călugări, eu am ramas singur.

Pe fereastă am aflat o carte soioasă, am deschis-o: eră un Ceasloveț românesc. De loc mi-am adus aminte că poate în odăița asta o fi locuit și fie iertat părintele Irotei. I-am și aflat numele scris printr file și în multe locuri răsuri cu cuțitul. De pe o răsură de asta am izbutit a descifra, cu ajutorul luminii — numele Aurel.

— Cine știe, poate acesta-i va fi fost numele din lume...

A intrat un tiner novit și m'a poftit la cină. Când am intrat în refector, erau adunați toți călugării, părintele stareț m'a prezentat la toți.

S'au cetit psalmii obișnuiți înainte de cină, apoi ne-am pus pe mâncate.

Cina a ținut aproape un ceas, o vecinicie întregă pentru curiozitatea mea. S'au discutat multe lucruri interesante, dar nu mi-am bătut mult capul cu ele.

Iar după ce s'a ridicat masa, părintele stareț m'a luat de braț și m'a dus în odaia lui. Aici, până încă nu ne-am așezat pe scaune, a deschis un dulap și a scos de acolo un teanc de hârtii.

— „Cu Irotei — încep apoi starețul — am fost tovarăș și prietin din copilărie. Cât am fost la școală la oraș, opt ani de zile tot împreună am locuit. Firile noastre nu se deosebiau aproape intru nimic, eram băieți timizi și tăcuți și cât se poate de religioși, ceea ce încă a întărit mult prietenia noastră.“

„Când am ajuns în clasele de sus ale gimnaziului, ne-am retras dela petrecerile colegilor, cari toate ni se păreau fără de nici un senz. Ne iubiam ca frații și cu groază ne cugetam la ceasul nefericit care va să ne despartă. Iar ceasul acela trebuia nesmintit să vină, doar nu i-e dat omului să fie toată viața student.“

(Va urmă.)

Teodor Lazar.

O veni și rându nost.

*M'a prins dor și m'a prins jale,
Mândro, de vorbele tale.
Îmi e dor de lunca mare,
De fântâna din cărare,
Și de câmp și de ogor —
Și de satu meu mi-i dor.*

*Când ne pune Neamtu 'n glidă,
Plânge-mi inima de-obidă.
Te pândește ca o fiară
Și te suduie și sbiară,
Și se face praf și foc,
Iar tu nu te miști din loc.*

*Parcă n'ai fi om. Vai, Doamne,
Or mai trece doue toamne,
Și-am să-i spui eu lui în față:
„Mă, grijește-ți de viață,
Geaba me crezi tu netot —
Nu rabd eu fără până pot.*

*„Nu-s eu rob, nici venitură,
Am ogor și bătătură,
Am în satu meu o casă
Și n'am stat pe-a altui masă,
Sunt cineva — și-s stăpân
Pe-o inimă de Român.*

*„N'am venit eu să-ți mânc pita,
Și să-ți fie cini vrea vita.
Că trăiesc eu, și 'ncă bine,
Fără tînă. Tu fără mine?
Te-aș vedea cum ai trăit,
Duce-te-ai, n'ai mai venit!“*

*E de geaba, orice-ai face,
Lui nimica nu îi place,
Că-i e 'n sânge să cârtiască.
Dar să facă praf și iască,
Facă-se scrum și venin,
Rabd și tac și nu me 'nchin.*

*Foaie verde, foi din vie,
Neamțule, minte pustie,
De ți-ar fi tot carte capu,
Singur rămâi tu ca napu —
Că tu cu porunca ta
Pe noi nu ni-i câștigă.*

*Trece vremea și veni-va
Ziua să-ți mâncăm coliva,
Că dreptatea 'n cer nu moare.
O fi mare sărbătoare,
Toți om fi la-al teu prohod,
Și-o fi vesel mult norod.*

*Sbiere Neamțu și turbeze,
Facă-și la plămâni spezeze,
Că până-o fi codru verde,
Noi din lume nu ne-om perde,
Și pân soarele-i pe cer,
Românașii noști nu pier.*

*Și doinesc, să-mi stâmpăr doru...
Neamțu — bate-l'ar ponoru —
Iară strigă, se repede,
Face-l-aș la roți obede...*

*Fost-a, Neamțule, ce-a fost,
Da-acum vine rându nost.*

Dionisie Stoica.

Steaua Orientului.

Roman istoric.

(Urmare.)

Mateiu își adânci privirea în fața călugărului, ca și când ar fi vrut să cetească de pe aceasta secretele acestui bărbat misterios. După un timp oarecare de scrutare, junele deodată erupse:

— Te rog nu me înzultă cu neîncrederea dtale!
Știu că dta nu ești acela, pe care te arată vestmin-tele. Cine ești deci?... Jur că-ți voi păstră se-cretul!

— Oamenii me numesc călugărul Saschi —
răspunse zimbînd Saschi.

— Nu sunt curios de părerea oamenilor —
stăruî Mateiu încapătînat — eu vreau să cunosc
purul adevăr. De când petrec în aceasta peșteră, te
observ încontinuu... Văd că nu ești călugăr, căci
acești oameni simpli n'au nici o legătură cu căpi-
tani ca Baba Novac... Azi dimineată, când te-ai
îmbrăcat, am văzut că ai arme sub haina călugă-
rească.

Saschi își desfăcî haina la brău și arată lui
Mateiu mănerele unui pumnal și unei sabii.

— Iată dovada că observarea ta e exactă —
zise el zimbînd.

După aceea se sculă și puse pe foc vreascuri.
Se preumblă de câtevaori de alungul peșterii, apoi
își reluă locul de mai nainte și zise:

— Văd că tu nu-mi dai răgaz cu curiozitatea
ta. Împlinească-ți-se deci voința... Povestindu-ți
trecutul meu, vei auzi o istorie tristă, care te va
impresionă poate încâtva, nu vei înțelege înse nici
odată mărimea chinurilor ce le port ca niște spini
otrăviti în suflet...

Călugărul își șterse fruntea, din care aminti-
rile dureroase stoarseră boabe mari de sudori și după
un oftat adânc continuă:

— Trebuie să-ți povestesc dela început. Oare
cândva și eu am fost om fericit. Eram sărac și me
hrăniam din slugit, cu toate aceste nu mi-aș fi schim-
bat soarta nici cu un crai. De multe ori me visez
și acum cu toiagul subsuoară, doinînd din fluer după
o turmă de oi. Și când me trezesc din somn, tot-
dauna mi se rennoește în suflet durerea veche, care
de atâția ani me roade ca un verme la rădăcina
vieții. Eram cioban și pășteam oile stăpânului meu,
care eră nobil de vâlfă. Cu mai multă credință n'aș
fi putut slugi nici tatălui meu ca lui. Într'una din
zile me cercetă la stână nevasta mea. Abia grăise
sermana câteva cuvinte și observai că i se întam-
plase ceva năcaz, de aceea alergase pe neașteptate
la mine. Nu peste mult sosi la stână și stăpânul
meu... Eră schimbat la față de mânia ce clocotia în
el. Domnul meu a început a me certă aspru fără

nici o vină; eu am răbdat toate injurăturile lui scârboase, pentru că-i cunoșteam firea și știeam că cu scuzări vărs numai oleu pe foc. Se întâmplase ca chiar în noaptea premergătoare acelei nenorocite zile intraseră lupi în turma noastră și ne făcură pagubă mare. O clipă nesocotită îmi aduse pe buze aceasta întâmplare... Barem de aș fi amuțit în acel moment nefericit!... Stăpânul meu se infuriă peste măsură și într'un potop de injurături revoltătoare îmi trase cu sbiciul seu o brazdă de sânge peste obraz. Atâta nedreptate me turbură și pe mine și perzându-mi cumpătul începui a-i face imputări. Nevasta mea, care s'a fost ascuns în stână, când a văzut venind pe stăpân, auzind vorbele agitate, năvăli plângând și frângându-și mâinile la noi și me rugă să me mulcomesc. Intervența nevestei mele ar fi avut efect, dacă stăpânul meu n'ar fi sevârșit o faptă, care me revoltă. Cu ochii scâlțați în sânge, cu gura inspumată de furie animalică, stăpânul meu se aruncă la nevasta mea nevinovată și o plesni cu sbiciul în față... Înaintea mea deodată se făcū întineric pe câteva clipe, o furie necunoscută până atunci se făcū stăpână peste toate simțirile mele, ochii mei remaseră ațintiți pe brazda de sânge care mânjiă obrazul de zăpadă a nevestei mele. În acest moment văzui că stăpânul își învârte sbiciul să lovească de nou în nevasta mea. Pumnii mei involuntar strinseră măciuca grea de gorun ce o aveam în mâni și izbii cu ea pe nobil în tâmplă. Dumnezeu mi-e martore că eu n'am căutat ceartă și că, sevârșind aceasta faptă, mi-am apărut numai nevasta, pe care o iubiam mai mult decât viața-mi... Stăpânul meu remase lungit într'o baltă de sânge... Dacă cuget acum la cele întâmplare și me închipuiesc în poziția de atunci, de și timpul lung de cincisprezece ani ce trecură de când se coborî pe capul meu acest năcaz, a fost de ajuns să-mi potolească mânia, totuș nu simt nici un regret sau muștrare internă și, dacă în viitor aș ajunge între asemeni împrejurări, n'aș putea să fac altminterlea ca atunci. Deapururi, până la ultima resuflare a chinutei mele vieți, voiu purtă in se în suflet cel mai dureros regret și inima-mi va sângeră neîntrerupt de ghiarele remușcării pentru slăbiciunea ce o comisei după aceste... Eram tiner, îmi iubiam nevasta și o copilăță ce o aveam până la adorare... Știeam ce pedeapsă me așteaptă pentru fapta mea... Prea mare preț am pus pe viața mea, când m'am înfiorat de moartea crâncenă ce-mi rânjiă de pe furci, pe frunte îmi ieșiră sudori reci, când cu închipuirea-mi îngrozită cugetam la oribilele chinuri în cari se sfârșesc cei oșândiți la țapă, picioarele mi se tăiau de durere când îmi veniau în minte povestirile ce le auzii dela aceia, cari s'au îngrozit de urletele celor esecutați prin roată, cea mai nemiloasă unealtă a morții. Cu lacrimi în ochi m'am despărțit de nevasta mea, care sughiță de plâns și, după ce i-am promis că peste un an doi, când lumea nu va mai povesti de năcazul meu, me voiu rentoarce și voiu aviză-o să vină la mine, am luat lumea în cap. Timp de un an am trăit ca fiarele în păduri; buzele mele nu vor încetă a roști mulțămite ferbinți Celui de sus, că în acest timp de grea încercare mi-a păstrat mâinile curate de păcate... După un an de zile m'am strecurat până în satul vecin să avizez pe nevasta mea că și eu mai trăiesc... Vestea ce o auzii aici me străpunse chiar în suflet... Am înțeles din vorbele

cunoscătorilor, că domnul meu nu murise și că s'a descărcat mânia pe sermana mea nevestă și copilăță, cari au murit de chinuri și bătaii neomeneste... Nu mai aveam pe nime, afară de un unchiu bătrân, pe aceasta lume... Eram să nebunesc de durere... Zdrobit în trup și suflet, am părăsit aceasta țară și am trecut munții în Muntenia... Dumnezeu m'a ajutat... Am intrat în oastea lui Mihaiu-Vodă ca mercenar... Înzedar am căutat moartea în cele mai crâncene bătălii, din toate încăerările ieșiam teafăr și după toată lupta innaintam în rang, până ce în fine, încrederea lui Mihaiu-Vodă me puse căpitan peste o parte a armatei sale. Când Mihaiu s'a decis să calce hotarele acestei țări, am îmbrăcat strae călugărești, cugetând a face serviții bune domnului meu, dacă voiu câștigă simpatia poporului iobăgit, căci despre aceea eram convins că nobilimea îl uraște... După lupta de lângă Sibiu, am auzit că tiranul meu stăpân de odinioară a perit. Viața mea, de atunci, numai o țintă are: de a vedea poporul îmbrăncit în robie, ridicat la demnitate de om. Cincisprezece ani am purtat în peptul meu chinuitorul dor de răzbunare și când me credeam la țintă, mila Celui fără început m'a mântuit de un păcat grozav, în locul meu a sevârșit el răzbunarea. Binecuvântat să fie numele lui!... Acum dacă aș avea încredere în mine aș putea cercetă și satul meu, căci sunt sigur că nimeni n'ar presupune în persoana mea ciobanul de odinioară. Me tem în se să nu prindă în mine flacări noue focul acoperit cu spuza uitării... Dacă așa da față cu vre un descendent al ruinătorului fericii mele, nu știu zeu eu avea-aș tăria sufletească să nu-mi înfig pumnalul în inima lui?...

Un oftat lung și dureros, ce părăsi peptul călugărului, arată că și-a sfârșit povestirea.

Mateiu, adânc emoționat, își întinse brațele cătră călugăr exclamând:

— Partea cea mai grea a suferințelor tale a fost zadarnică, Niculae Mohor!

Ca și când cineva i-ar fi străpuns inima cu o săgeată ascuțită, fostul cioban tresări cutremurat de acest nume și sărind pe tălpi strigă cu glas agitat:

— Te conjur să-mi spui, de unde cunoști acest nume!

Mateiu îi respunse:

— Daniil Lupul mi-a fost tată.

Lui Niculae i se urcă tot sângele în cap, dreapta sa smulse tremurând de iritație pumnalul din teacă și ieșit din fire urlă:

— Pui de năpărcă!... Mori semânță afurisită!...

Și orbit de furie, năvăli cu pumnalul ridicat cătră Mateiu.

Acesta se ridică în așternut și fără urmă de frică zise:

— Griji, Niculae Mohor, că nu știi ce grozav păcat sevârșești, când îți ridici arma asupra mea!

În acest moment vreascurile din bătaură prinseră foc și peștera se umplu de lumină roșietic tremurătoare.

La căpătiul lui Mateiu, pe perețele zgroburos al peșteriei atârână o cruce cu chipul Celui ce-și vârsase sângele pentru mântuirea sufletelor din robia păcatelor...

(Va urmă.)

Tit Ghițu.

Povară ușoară.

Întâlnire.

*Mi-am deschis oblonul verde
Dela odăița mea;
Printre florile din glastre
Am zărit-o cum mergea
Legănată ca de vânturi
Purtătoare de noroc,
Cu năframă albă 'n mână
Și-un mănunchi de busuioc.*

*Se ducea pe îndelete
Cătră moara cea din jos
Și priviă ades în urmă-i
Înturnându-se sfios.
M'am luat tiptil spre dânsa,
Am ajuns-o 'n podgorii.
„Reule“ — sfioasă-mi zice,
„Mi-eră teamă că nu viu.“*

Emil A. Ghiffa.

Casa veche.

Comedie într'un act.

De *André Theurieth* dela Acad. franceză.

Tradusă din franțuzește și localizată.

(Urmare.)

Marcel. Ve 'nșelați. Până ce floarea e numai înbobocită, numai vântul o leagănă, singur el îi este tovarăș, dar într'o bună dimineată floarea se deschide și fluturi și albine zboară și zumzăie în jurul ei. De unde vin?... Așă, casa aceasta veche de provincie, nimeni n'o cunoștea și iarbă deasă-i ascundea cărările... Se ivește o gingașe copilă... tineri aleargă și romanul de care vorbiam începe. Știți dvoastre bazmul cu fata lui.

Maria (zimbînd.) Ghicesc ce voiți a spune — casa noastră ve amintește castelul Domniței (suspina) dar fecioru de 'mpărat nu va sosi nici odată! (se așează pe canapea.)

Marcel. Cine știe? Va bate poate la ușa dvoastre, când ve veți așteptă mai puțin. Și veți vedea sosind un tiner necunoscut...

Maria (pe negândite.) Ca dvoastre!...

Marcel. Se va așeză pe canapeaua asta veche (șade) în fața grădinei umbroase... Iți va luă mâna și-ți va spune vorbe de iubire.

Maria (voind să se scoale.) Dar eu nu l-aș ascultă...

Marcel (oprind-o.) Și pentru ce?... Pe mine cum me ascultați?

Maria (nedomirită.) Pe dvoastre e altceva. Dvoastre ați venit numai pentru casă.

Marcel (în parte.) Me răpește! (tare.) Pentru ce-am venit, nu mai știu nici eu; și-atăta cale-a făcut inima mea în câteva ceasuri de-mi pare că s'a deschis o prăpastie adâncă între clipa fericită în care am intrat aici și clipa în care-ți vorbesc... Ți-aș spune ce simt acuma... dar... poate ai înțeles?... Mi-ești dragă! (Vrea să-i ia mâna, Maria fuge spre stînga.)

Maria (cu glas inecat.) Dar ce gândești dle... Ve rog să ve retrageți îndată:...

Marcel (rugător.) Domnișoară Mario!

Maria. Nimic nu vreau s'aud — și dacă nu ieșiți pe dată, voi plecă eu! (Dă să intre în stînga.)

Marcel. Nu, nu. Me duc eu, fiind că te-am supărat... Remai cu bine, dsoară! Me duc... Dar te iubesc! (Iese pe ușa din fund.)

Scena 7.

Maria (singură — pășeste repede, se oprește din când în când, ș-ascultă — apoi se așeză iar lângă fereastră.) Nu mai pot — sunt furioasă! Cine-ar fi crezut... Să fie vre-o prinsoare... să fie o glumă?... Nu. — Eră serios și glasul-i tremură când a zis „Mi-ești dragă — Mi-ești dragă!“ — și mi-a strins mâna... E îngrozitor — și mor de necaz că nu sunt mai infuriată decât atât... Nu i-am respuns cu destulă severitate... Avea în grai și 'n port un farmec care me induiosă... Ce-o fi gândind de mine?... Și simt așă ceva — ceva ce n'am mai simțit nici odată și mi-e frică. Îmi ard obraji și-mi sunt mâinile reci... Ce seară frumoasă și ce miros îmbătător respândesc florile! Par că simt o bucurie 'n inimă... Și... Doamne sfinte... uite că-mi curg și lacrimi! (Își lasă capul între mâni.)

Scena 8.

Maria, apoi *Marcel*.

(Scena se 'ntunecă cu 'nsetu, Marcel deschide binișor ușa din fund, face câțiva pași în salon.)

Marcel (în parte.) M'am rătăcit prin mulțimea de cărări și n'am dat de dl Dionisie. I s'o fi urit așteptând ș-o fi venit acasă. (Zăind pe Maria.) A, e încă aici — și ce gânditoare. Întâmplarea de adineauri o fi turburat puțin conștiința ei curată. Biată fată! Am fost și prea pornit și se cade să-mi îndrept greșala. (Trăutește ușa, Maria ridică capul. îl recunoaște și se sperie.)

Maria. Iar aici, dle?

Marcel. Nu ve neliniștiți, dsoară, viu numai în treacă. Căutam pe dl Dionisie, pentru o 'nsărcinare ce-mi dedese. Dar fiind că sunt iar aici — dați-mi voie să ve spui cât sufăr de-a ve fi mahnit. — Aceste ziduri vechi au un farmec, care m'a cuprins și pe mine...

Maria. Domnule... eu sunt vinovată... Nu trebuiă să ve las să vorbiți; se cădea să ve oprese... dar n'am îndrăsnit.

Marcel. Ve temeți de mine?

Maria. Nu tocmai... dar înfățișarea dvoastre mi-a impus dela 'nceput, mi-am zis că trebuie să fiți un om tiner și serios...

Marcel. Și nu v'ați înșelat. E drept că mi-am arătat poate cu prea mare 'ndrăzneală admirația, dar nu e mai puțin adevărat că această sinceră evlavie e pătrunsă de cel mai adânc respect... Credeți și iertați pe cel ce vine să ve zică — bun remas — (vrea să se depărteze.)

Maria (se 'nclină.)

Marcel (făr a se fi mișcat din loc.) Bună seara, dsoară! (Reman față 'n față — tăcuți.)

Maria (sfioasă.) Și însărcinarea ce aveți dela dnu Dionisie?

Marcel. O uitasem... Vorbind cu unchiul dtale, am băgat de seamă ce cumplit îl muncește teama de-a părăsi această casă și nu numai că nu mai vreau s'o cumpăr, dar i-am promis că ve voi rugă și de dvoastre să n'o mai vindeți.

Maria. Poate fi liniștit bietu unchiu... Me veți judecă foarte capricioasă... Dar acum mi se pare c'o să me dedau mai ușor cu căsuța noastră.

Marcel. O ce fericit o să-l faceți pe dnu Dionisie.

Scena 9.

Aceiași, dnu Dionisie (intră nevăzut pe ușa dinspre grădină.)

Dionisie (în parte.) Stam ca pe spini ș-am venit să văd ce-1 cu tinerul meu? — Nu e el? — ba este el cu Maria.

Maria (gânditoare.) În tot ce me 'nconjoară, aflu de-odata un iarmec de care nu-mi dau seama. Casa-mi pare mai frumoasă și grădina mai înverzită.

Dionisie (în parte, cu bucurie.) Ce spune?... Ia să m'ascund și să-i ascuit puțin. (Trece după paravan.)

Marcel (zimbînd.) Și minunea aceasta... ce duh năzdravan o fi facut-o?

Dionisie (în parte — așezându-se după paravan.) Îmi bate inima ca la douezeci de ani.

Marcel. Nu răspundeți.

Maria (după o scurtă tăcere.) Mi-ar fi și greu să spui ce s'a petrecut în mintea mea — e așa nedeslușit! Îmi pare că o lume de basme minunate s'a deșteptat în mine. Azi dimineață trăiam nepăsătoare în mijlocul acestor lucruri vechi și tăcute ș-acum pare că toate îmi vorbesc... Acum văd teii cei umbroși, văd florile și me 'mbat de mirosul lor frumos, aud greierușii... și toate, toate le 'nteleg și îmi sunt dragi!

Dionisie (în parte.) Thii, cum aș mai sărută-o!

Marcel (în parte.) E încântătoare! (tare.) Și sunteți sigura că pana astă seară nu v'ați dat seama de de frumusețile ce ve 'nconjoară?

Maria. O, foarte sigură!... și pe când ve ascultam, simțiam câtă dreptate aveți, mi se deschideau ochii... (cu mai puțină sfială.) n'ar trebui poate s'o spui... dar eu nu știu să mint.

Marcel (incântat.) Mai spune, mai spune, te rog... lasa ia o parte convențiile mincinoase ale lumii cari te 'mpiedică de-a simți și de-a vorbi cu inima deschisă! (Îi ia mâna — o duce la fereastră.) Uite-te acolo, în lumina lunii ce resare, vezi crinii cei albi și frumoși cum își desfac floarea și-și respândesc parfumul fără sfială... Nu te sfiî nici dta...

(Finea va urmă.)

A. O. Maior.

Despre otrăvirile prin carne.

De dr. V. Babeș.

În ședința publică dela 3/16 iunie a Academiei Române, dl dr. V. Babeș a cetit o comunicare despre otrăvirile prin carne și legătura lor cu disenteria, un paratifus și cu febra tifoidă.

Din aceasta comunicare publicăm următorul resumat:

Dl dr. V. Babeș zice că a stabilit încă din 1889, că există o serie de microbi intermediari între febra tifoidă și microbul comun al intestinelor. S'a găsit în urmă că la această serie aparțin mai mulți microbi din cei mai vătămători pentru oameni și animale. Așa este bacilul găsit la Gärtner care produce vestitele intoxicațiuni cu carne. Acî mai aparține un

grup de microbi ai așa numitului paratifus, din care dl dr. Babeș a descris primul caz în 1890; iar acum câțva timp dl profesor dr. Sion a descris o atare epidemie clasică la Iași. Tot acî aparține și bacilul disenteriei și acela al numitei pneumo-enterite a porcilor.

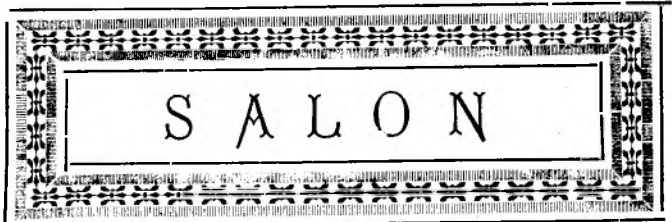
Dl dr. Babeș inzistă asupra cazului de otrăvire din stațiunea Joița, unde după o masă dată de șeful stației, s'au îmbolnăvit 27 persoane din cari 3 au murit cu simptome de vărsături, arsuri, dureri de cap, diaree și călduri și mai ales cu slăbire nervoasă și a inimii. Din toate bucatele servite numai din carnea de miel au mâncat toate persoanele cari s'au îmbolnăvit. S'au trimis pentru examinare chimică atât din organele cadavrelor, cât și din resturile din mâncare, dar nu s'au găsit nici o otrăvă din cele cunoscute. Restul organelor și mâncărilor s'au trimis la institutul bacteriologic unde au fost examinate de dl dr. Babeș și dl profesor Riegler, șeful secțiunii bacteriologice. La analiza făcută s'a putut cultivă din resturile cadavrelor și din carnea de miel un microb al grupului lui Gärtner. Șoarecii, cari au mâncat din carnea friptă de miel au murit după câteva zile cu simptomele caracteristice, fără inse să aibă microbi; pe când animalele cari au mâncat din restul cadavrelor și din carnea de miel crudă au murit de asemenea având inse bacilul caracteristic în organe. O altă probă care dovedește că a fost intoxicațiune cu carne este că microbii dela cei morți au un raport de specificitate și cu bacilul izolat de dnii Babeș, Riegler, din carne de miel și din organe dela oameni morți și cu bacilii lui Gärtner.

Atari otrăviri sunt cunoscute mai ales în Germania, unde se consumă multă carne crudă. Au fost cazuri de îmbolnăvirea a câte 600 persoane de-odată cu aceleași caractere și cu același microb, inse produse mai mult de carnea de vacă și de vișel. Primul caz constatat de otrăvire cu carne de miel — după cunoștința dlui dr. Babeș — este acela dela Joița. Ar fi mai fost încă un caz la Constanța și altul la Brăila, dar cari inse n'au fost studiate.

S'a crezut că acest microb ar fi acelaș al paratifusului; inse cercetările făcute de dnii Babeș, Riegler, au arătat că bacilului paratifusului îi lipsesc tocmai caracterele necesare spre a putea produce o intoxicațiune prin carne, adică otrava lui nu resistă la 100 grade C și microbul însuș nu produce otrăviri la animale decât prin injecțiuni, nu inse și prin mâncare.

De această expunere se leagă cestiunea de cea mai mare importanță asupra legăturilor și variabilității microbilor din acest grup. Astfel dl dr. Babeș arată că a găsit bacilul paratifusului în diferite boale, cari n'au nici o asemănare cu febra tifoidă și că există îmbolnăviri în grupe la țigani marginași din București, cari pot fi privity în parte ca otrăviri prin carne, sau alimente stricate, fiind în parte produse de microbi intermediari între diferiți microbi specifici despre care tratează.

Un rezultat practic al acestei comunicări ar fi luarea de măsuri la supravegherea tăerei mielor, ca ei să nu fie bolnavi și de a nu se vinde carnea în putrefacțiune, căci în carnea stricată se înmulțește otrava, luându-se adică garanții ca carnea de miel ce se pune în comerț să fie proaspătă și să fi fost dela animale sănătoase.

SALON

Serbarea memoriei lui Cipariu.

La 21 februarie an. c. s'au împlinit o sută de ani de când s'a născut Timoteiu Cipariu. O aniversare atât de importantă aceasta, că trebuie să miște toată suflarea românească. Rolul lui Timoteiu Cipariu în istoria literaturii noastre este și are să rămână epocal, căruia toate generațiunile au să i se închine cu recunoștință și admirațiune. Dânsul a fost primul care a aprins făclia studiului limbii românești, la a cărei lumină generațiuni de contimpurani și urmași au mers înainte. Direcțiunea ce dânsul a stabilit, de atunci a trecut prin o schimbare radicală. Etimologismul a fost înlocuit prin fonetism. Astăzi literatura română nu se mai servește de ortografia lui Cipariu; cu toate acestea, numele lui va străluci vecinic în istoria dezvoltării noastre culturale, căci el a fost primul nostru filolog, care a deschis calea studiilor de limbă și a lăsat după sine o comoară de material.

A sută aniversare a nașterii unui astfel de bărbat, la ori care națiune cultă ar deșteptă un sentiment de pietate, care impune tuturor să-și arate recunoștință și stima față de memoria adormitului. Cu atât mai profundă trebuie să fie impresiunea de grațitudine a noastră a Românilor, cari ne aflăm încă și acuma la începutul mișcării culturale, la începutul stăruințelor de afirmare a idiomului nostru național. Serbarea memoriei lui Cipariu este dar o serbătoare națională de acele la cari toți Românii avem datorită să luăm parte.

Aniversarea nașterii de o sută de ani a lui Timoteiu Cipariu s'a serbat în Blaj în duminica trecută. Parastasul dela catedrală a fost festiv. A pontificat însuși în. Pr. SSa arhiepiscopul și mitropolitul. Iar peregrinajul la mormânt a fost înălțător. Totul a făcut o impresiune plină de emoțiuni duitoase.

Cu toate acestea în inimile tuturor a trebuit să se furișeze un gând apăsător, care inspiră nemulțumire, care spunea că comemorarea aceasta are un caracter mai mult local, că activitatea literară a marelui serbătorit merită o distincțiune mai naltă, că serbătorirea memoriei sale este serbătoarea întregului neam românesc, deci la actul acesta ar fi trebuit să se invite și elita luptătorilor culturii naționale.

Suntem convinși că dacă se făcea un apel, toată lamura clasei noastre intelectuale viniă la serbare să aducă memoriei decedatului prinosul devotamentului seu. În deosebi nu putea lipsi de acolo Academia Română, Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român, dimpreună cu celelalte societăți culturale românești.

Dar nu s'a invitat nici o societate culturală românească. Astfel serbarea a ramas mai mult a celor din Blaj, în loc de a devină, ceea ce trebuia să devină, a neamului întreg.

Cu tot respectul datorit, avem curajul să accentuăm aceasta, căci suntem siguri, că toți Românii a-

probă observațiunea din rândurile precedente; întocmai precum au reprobat lipsa serbării convenabile a jubileului de 150 de ani dela deschiderea școalelor din Blaj.

Iosif Vulean.

Serisoare dela băile Erculane.

22 iunie n. 1905.

Iubite dle redactor! După o călătorie mai mult ostenitoare decât plăcută, sosii aci la băile Erculane, ca să-mi întrejesc sănătatea, pe care soartea nu mi-a dat-o.

Fără indoială, m'a repus feericul tablou ce mi s'a desfășurat innaintea ochilor, intrând cu trăsura în paradisul bănățean, paradis, care are munți, dar cer nu are, căci îl ascund munții! — Eră seara pe la 8 ore; licurici își vibrau focul lor tainic, prin mrejiști, și o lumină vânăta aurie tremură de-asupra Cernei, care șerpuiă pe lângă drum tovărăș soț al mutului drum, ea apă a basmelor și a vrăjilor. — Muzica militară în „Cursalon“ cântă îei de fel de valsuri: vienezze, cake-wolk, și alte compoziții ușoare, și cântarea ei fuse jalnică pentru mine, care nu pot să înțeleg farmecul zglobiului cântec, căci sunt bolnav. Descinsei în „Curtea Franz“, aci mi-am ales locuința, căci e aproape de băi și de hôteli și pentru pungă nu e chiar... aristocrată. — (Înțelegi ce voiu să zic?) — După ce mi-am aranjat toaleta, (căci în sfârșit pentru un tiner („poet“) ca mine eleganța este o substanță pretinsă din partea... cuconițelor) mersei la cină, la Otto, unde aflai societate curat românească, constând din: preoți, advocați, medici, profesori și din... mine. (Sans gêne!) Simpaticele doftor Mihaiu Pop, șade la obiceiuitul loc: lângă masă și zărindu-me izbucnește în hohote:

— Ce vânturi rele te-au adus?

I răspund mai rece ca Xaruga de Viezol:

— Vânturi grele: boala...

El me privește cu ochi indiuoși și pare că-și zice: Ce pagubă de acest tiner.

Ce pagubă că sunt cu picior frânt.

De n'aș fi beteag, aș merge la danț, și aș danță trei zile și nopți. — Căci sunt atâtea domnișoare, atâtea femei cu obraji înfloriți, cu buze învâpăiate, cu ochi scânteitori!

Băile Erculane sunt băile zeului Amor!

Bazme amoroase fredonă Cerna bătrână în cale-și, de ochi galeși — despre madone și cavaleri! Aci se țes amoruri și se țes cu firile de vraje cele mai suptiri — le poți sfășia când dorești!

Me așez pe scaun, în cârciumă. Privesc lumea — Curg mii și mii de „oaspeți“. — (Oaspeți cari vin cu punga plină și apoi se duc însănătoșiți, dar cu pungă... tuberculoasă.)

Ofițerii sunt și aci în majoritate, ca orișunde. — General și locotenent uită rangul ce-l reprezintă: colegialitatea, consimțirea în suferințe, frânge subordinația: locotenentul cutează să lege prietenie cu generalul comandant de divizie, temut Dumnezeu mic al cătanelor.

Me miră mult, că la birt nu văz pe bătrânul bohême, pe doctor Popovici. Chelnerul îmi spune că murise... Murise acel prieten al meu, căruia noaptea

i resăria soarele? — Bătrânul vioiu, care veghia stelele noaptea întreagă, fără oboseală — este mort? Mort acel bărbat, care a trăit fără să se gândească la sfârșit.

— Da, răspunde chelnerul, e mort!

Munții sunt aceiași vechi: cărunți de vijelia vremii, nepăsători față de viață. Privește neclătinat dela începutul lumii: băbanul Damoglet, cel care este tată al viperelor.

Ah, da — uit-i să-ți spun un mic incident.

Mergând la bae, (la „Hercules“) pe drumul ce conduce acolo, me atacă o viperă. Limba ei este mai otrăvită ca limba unui critic român, deci... o încungiurai. Dar' ea vini neînsălmântată după mine. Limba-i ca acul, se sbătea în spumă neagră — o mișcă repede în gură. Fuse infuriată. — Voi să me atace. Ea — bestia, pe mine — omul. Îmi ridicai bastonul și cu o lovitură îi frânsei capul.

Fapta cea mai bărbătească în aceasta zi fuse: uciderea unei vipere. — Dar' nu am ucis numai vipere — ci m'am întâlnit și cu vechiul meu amic: cu badea Todosie. — Cine-i badea Todosie? Este un gușlițar modă-veche, care nu văzù nici când *tren* și care totuș... cântă din cimpoiul moșneag la grai. Badea Todosie cântă atâtea cântece vechi din cimpoiul lui, pe care îl erezî dela străbuni.

Observându-me, își ia pălăria de pe cap, și zice vesel:

— Noa, bine, bine?

I răspund în același gen.

— Reu, reu!

— Ce te doare? — întreabă.

— Piciorul!

Și încep mii de întrebări: despre sănătate, picior, iubire, draei și răspunsuri mii despre beteușug, schiopetă, jaluzie și ingeri...

Badea Todosie este om foarte isteț. Simțește ce întrebări me gâdelă. Me întreabă numai despre Zina. (Cine-i zina, nu-ți spun. Ghicește.) Și eu Childe Harold modern, erou al secolului XX cu principiile secolului al XII-lea — i răspund cu mare bunăvoiență, ca un rege întrăbrilor puse de-un supus al lui.

Nu me sfîesc a-i spune, că Zina este necredincioasă — îmi ușurez inima de povară, lăcrămând naintea acestui gușlițar modă veche, a cărui bogăție este în strunele lui și în arcușu-i măestru și în cimpoi.

Se făcu frig. Dogoreala zilei se îngroapă în coreală. — Soarele beat, roșu — a căzut în Cerna. Razele lui încearcă de-a se ridica din apă, mai ridică, mai cufundă și dispar. — Ride alba lună, coprinsă de mii de stele verzi și strălucinde ca smaralde. Lampile electrice se aprind necontentit: când una pe colnic, alta pe drum, în geamul unei căsi, și cu încetul întreaga bae este luminată.

În „Cursalon“ muzica militară intonă din *Carmen*. — Începe balul.

Balul care se repetează zilnic, seara dela 8 ore și care sfârșește în miezul nopții.

Salonul cel mare („salonul de argint“) este îndesuit de lume: aristocrație multă, popor puțin. Aristocrația este reprezentată prin generali, baroni, vicomți, conți, cavaleri (Ritteri) — iar poporul prin mine, prin un modest ziarist, cu cap (sunt convins!) plin și cu pungă — durere — goală.

Muzica intonă „Valsul vânător“ (Valse bleu) — care este sugestiv, plin de miere ideală, de finețe și rafinerie.

Se 'nceinge danțul.

Danțează vre-o 50 părechi, între aceste părechi multe, cărora *biserica* li s'ar potrivea mai bine decât sala de danț.

Un ofițer maghiar sare innaintea vestitei frumusețe X din București, și o roagă să danțeze cu el:

— Pitte ser, numa ain tură! Ain tură! zice zimbînd.

Doamna îl privește lung, și asemeni rizând, răspunde:

— Nu pot, me dor picioarele!

Și-și ridică cochetă poala de mătasă, puținel; ca piciorusele-i negre și suptile să le poată admira căpitanul... Și le admir și eu — modestul ostaș al zeiței *Poezie*.

Doi coconi, cavaleri în spe, sclivisiți și unși cu pomadă parfumată pe păr — danțează împreună „Ciardaș“ — și le place danțul ăsta, căci nu conteneșc până nu sfârșesc lăutarii...

În cerc strîmt, conversează trei dame: o prințesă și cu două contese — își povestesc scene de război împotriva bărbatului, și invingerile asupra curtezanilor. — Nu se sfîesc de a-și spune păcatele; damele aceste sunt atât de depravate, că rușinea nu o mai prețuiesc. — Și ascultă, cu urechi agere, la spatele lor, cu fețe aprinse și ochi invăpăiați doi ofițeri, poveștile — pe cari ar dori și ei să le guste.

Lângă use — șade o fetiță tineră, mai frumoasă ca *mama* în tabloul celebru Vigée Lebrun, pe care o încunjură vre-o 13 domnișori... Toți își arată dinții — spun fel de fel de vorbe de spirit, între cari unul, și următoarele:

— Domnișoară, îți place ceapa? Mie nu-mi place!

Compania izbucnește în hohote, repetînd banalitatea:

— Domnișoară, îți place ceapa? Mie nu-mi place!

Aplecat de clavețină, visează marchesa R... din Milano. Ochii ei mari și negri ca păcatul, fulgeră... Sinul ei crește și decrește... O muncesc cine știe ce gânduri mari... Și toți surid, visează, conversează, hohotesc în sală. O singură ființă nu gândește la sicriu; toți gîndesc numai la buze, ochi și obraji de lapte.

Și eu nu me simțesc bine în societatea asta. Pentru mine *viața clocotindă* este dureroasă; me doare pompa, fericirea ce priveșc — doresc munții pe cari ard flacări tainice, și în cari plînge doina, și la a căror brâu: în o casă mică și albă, este *scopul* vieții mele, Zina!

Zina adevărată.

Emil Isac,

Contraziere aparentă.

Mama: Îți spun, Ema, preferă o căsătorie convențională: e totdeauna mai bună. Ascultă-me pe mine, fii deșteaptă!

Fiica: Nu, mamă, — așa de proastă nu sunt

LITERATURĂ.

Un nou volum de St. O. Iosif. Anul trecut, înainte d'a se serbă aniversarea de patru sute de ani a morții lui Ștefan-cel-Mare, dl Spiru C. Haret, atunci ministrul cultelor României, a însărcinat pe poetul St. O. Iosif să scrie un poem despre Ștefan-cel-Mare. Primind însărcinarea, poetul a făcut studii pregătitoare și a mers să vadă toate locurile pe unde a trăit și s'a ilustrat marele erou, în deosebi a vizitat Bucovina, unde Ștefan-cel-Mare a lăsat atâtea urme ilustre. Resultatul studiilor și impresiunilor sale se prezintă acum într'un poem istoric sub titlul „Din zile mari” apărut la București în institutul grafic Minerva. În prefață, autorul își numește lucrarea un „fragment epic” căci așa cum se înfățișează acum, zice tot dsa, e numai simburele poemului ce a visat. Și zice: „Îl public totuș, cu gândul de a reveni și a-l continua. Îmi va ajuta Dumnezeu să-l duc până la capăt? nu știu”. Forma versurilor este simplă, căci poetul a stăruit să se apropie de limba doinelor din popor, pentru care e scris și poemul. Cea mai mare parte a versurilor nu este rimată; în cele mai multe bucăți rimează numai ultimul cuvânt din strofa primă cu finalul strofei a doua. În numărul viitor vom reproduce un fragment drept specimen. Poemul se împarte în următoarele capitole: Visul lui Petru Aron, Pe câmpia Direptății, Sfatul țării, Lupta dela Baia, Ștefan vodă înfrântă pe păgâni, Rugăciunea lui Ștefan, Războenii, Dumbrava Roșie, Zile de pace, Când a fost să moară Ștefan, Epilog. — Atragem atențiunea publicului cetitor asupra acestei lucrări nouă a poetului, îndemnându-l să și-o procure și s'o cetească cu plăcere ce merită. Prețul 2 lei.

Din edițiunile Academiei Române au apărut de curând: „Materiale pentru sismografia României. Seismele din anul 1901”. De St. C. Hepites, membru al Academiei Române. Prețul 20 bani. — „Viața lui Alexandru Vodă Calimachi, Domn al Moldovei”, cu prilejul descoperirii testamentului seu, de N. Iorga membru corespondent al Academiei Române. Prețul 20 bani. — „Bărbații culti Greci și Români și profesorii din Academii de Iași și București din epoca zisă fanariotă (1650—1821)” de C. Erbiceanu, membru al Academiei Române. Prețul 50 bani. — „Studii electrice asupra apelor minerale” de D. Negreanu, membru corespondent al Academiei Române. Prețul 30 bani. — „Câteva observațiuni referitoare la scriitorii clasici Greci și Latini” de Iuliu Valaori. Prețul 30 bani.

TEATRU ȘI MUZICĂ.

Un nou artist român. „Telegraful Român” primește din Praga informațiunea, că dl Romul R. Millea, fiul decedatului notar din Tilișca, și-a terminat esamenele finale din flaută și compozițiune la conservatoriul de acolo cu succes escelent, primind laude din partea tuturor profesorilor sei. Acest tiner de mare speranță pentru muzica românească, față de care are o deosebită plăcere și pe care o esecută cu atâta sentiment, în curând va da concertul public de absolvare, care are menirea să arete forțele, perfecțiunea și talentul absolvenților dela conservator. După acest concert va face o călătorie de distracții

la băile dela Carlsbad, de unde apoi se va rentoarce în mândrul nostru Ardeal, unde natura poetică și nevinovăția muzicii românești îi va oferi multe surse de inspirațiune.

Concert și teatru în Sasca-montană. Tinerimea română din Sasca-montană a aranjat a doua zi de Rusalii un concert de coruri, după care s'a reprezentat comedia în două acte „Unde dai și unde creapă” de A. Cosmar, localizată de I. Popescu.

Concert și teatru în Roman-Petre. Corul vocal bisericesc-lumesc din Roman-Petre a aranjat la 19 iunie n. concert de coruri, după care s'a jucat: „Leac pentru soacre” comedie într'un act localizată de Trocar. În fine dans.

Serată declamatorică-teatrală în Mureș-Sântimbru. Tinerimea inteligentă din Mureș-Sântimbru și împrejurime va aranja la 2 iulie n. serată declamatorică-teatrală. Programa: „La icoană” de A. Vlahuță; „Hărta răzesul” monolog de V. Alecsandri și „Bogdan Dragoș” scenă fragment de M. Eminescu.

Concert în Ocna. Inteligența română din Ocna Sibiiului va da duminică în 2 iulie n. concert cu concursul corului cursului al doile teologie din Sibiu. După concert urmează dans.

BISERICĂ ȘI ȘCOALĂ.

Darul episcopului din Lugoj. Pr. Ssa episcopul din Lugoj dr. Vasile Hosszu a dăruit bisericii din filiala Țiptelnic patru jughere de pășune.

Canonic nou. Dl George Telescu, protopop gr. cat. român în Arad, a fost numit canonic la capitulul din Lugoj.

Dela Reuniunea femeilor române din Sibiu primim următoarea: *Înștiințare.* Se aduce la cunoștința onoratului public român, că „Școala pentru economia și industria de casă”, proiectată de reuniunea noastră, se va deschide cu începerea anului școlar 1905/6. Inaugurarea acestei școale se va face în mod festiv în 28 august n. a. e., la orele 11 a. m., după celebrarea sfinteii liturghii din acea zi de serbătoare. În anul școlar 1905/6 va funcționa numai secțiunea economică a școalei. Instrucțiunea va cuprinde: *a*, învățământ practic: pregătirea bucatelor și a pâinei; conservarea legumelor și a poamelor; spălătul, călcatul și îngrijirea rufelor; curățirea și ținerea în ordine a locuinței; grădinaritul; confecționarea rufelor; *b*, învățământ teoretic: economia de casă, chemia bucătăriei, contabilitatea; igiena, îngrijirea bolnavilor; literatura română. Elevele, ale căror părinți sau îngrijitori nu sunt în Sibiu, au să locuiască în edificiul școalei, strada Baier nr. 1 (edificiul „Albinei”). Se vor primi numai eleve, cari au implinit 15 ani și au terminat cel puțin școala elementară. Instrucțiua va fi eseluziv în limba română. Se va conversă înse și în alte limbi, indeosebi în limba maghiară și germană, dar numai în pauză și la masă. Taxele prescise: 1. Fiecare elevă internă va avea să solvească o taxă lunară maximală de K. 50—, din care se vor achită speșele efective ale școalei, cu excepțiunea remunerațiunii instructorilor, pe care o achită reuniunea din al seu; când speșele efective vor fi mai mici, diferența se va restituî elevei. 2. Fiecare elevă esternă va avea să solvească o taxă lunară de K. 40—, pentru care va

primi și ameaza și ojina. Taxele sunt a se solvi tot pentru trei luni anticipativ. În caz că o elevă înscrisă deja întrerupe cursul fără motive acceptabile, e datoare a despăgubi reuniunea pentru fiecare lună a anului școlar cu câte K. 10.—. Cursul se începe în mod regulat la 1 septembrie n. și se termină la 31 iulie n. Informațiuni mai detaiate se pot primi dela conducătoarea școlii, domnișoara Veturia Papp, Sibiiu, strada Baier nr. 1.

Promoțiune. Dl *Ioan Baltescu*, practicant administrativ în Lugoj, a fost promovat la universitatea din Cluj doctor în științele de stat.

O nouă societate studențească. La Cernăuți s'a constituit o nouă societate studențească română, cu numele „Dacia”, care are de scop cultivarea membrilor sei pe terenul literar și răspândirea culturai în masele poporului din Bucovina. Președintele societății e dl *Liviu Marian*.

C E E N O U ?

Hymen. Dl *Ioan Baptist Boiu*, funcționar la conzistoriul archidiecezan din Sibiiu, s'a logodit cu dșoara *Victoria Doctor*, fiica parocului *Nicolae Doctor* din Hașfalău. — Dl dr. *George Proca* și dșoara *Tinca Simonescu* s'au căsătorit în Sibiiu. — Dl *Demetriu Farcaș*, absolvent de teologie și dșoara *Valeria Rotariu* se vor cunună la 2 iulie în biserică gr. cat. din Gurghiu.

Regele și regina României la Viena. Regele Carol și regina Elisabeta, întorcându-se dela înmormântarea fratelui regelui în Berlin, s'au oprit la Viena, unde la gară au fost așteptați de împăratul și regele *Francisc Iosif*, care a îmbrățișat pe rege și pe regină, sărutându-i pe amândoi pe obraz. Suveranii români au salutată apoi pe toți cei de față. Regina a sărutat pe dna *Ghica*, consoarta ministrului resident al României la Viena. Apoi împăratul dădă reginei brațul, conducându-o prin salonul cauciucii la echipaj. În primul echipaj au luat loc împăratul și regele Carol, acesta ședea în dreapta. Regina a luat loc în al doilea echipaj cu doamna sa de onoare *Bengescu*. Și au descins în apartamentul suveranilor străini din palatul imperial. Împăratul a primit apoi în apartamentul seu pe regele, cu care a convorbit trei pătrare de oră. Apoi regele a făcut alte vizite. În vremea aceasta regina Elisabeta, însoțită de doamna sa de onoare, a depus o splendidă cunună de flori pe sarcofagul împărătesei Elisabeta, unde a ingenunchiat și s'a rugat. Seara la 6 ore, un prânz de gală.

Moartea lui Zeno Mocsonyi. Ilustra familie de Mocsonyi și prin ea neamul românesc a îndurat o pierdere mare. *Zeno Mocsonyi* de Foen, vărul dlui *Alexandru Mocsonyi*, a încetat din viață. Însoțindu-ne cu toți Români la jalea aceasta, dăm să urmeze aici anunțul funebrel: *Maria Mocsonyi* de Foen născută baroneasa *Maria Fischer* de Nagy-Szalathnya, *Budamér* și *Bacsó*, în numele seu precum și în numele fiului ei *Antoni Mocsonyi* de Foen, al copiilor ei din prima căsătorie văduva *Martha Berzeviczy* de *Kakas-Lomnicz* și *Berzevicze* născută contesa *Sztáray*, *Agatha Schudawa* născută contesa *Sztáray* și contele *Tassilo Sztáray* de *Sztára* și *Nagy-Mihály*, cu soția sa contesa *Irma Grimaud d'Orsay*, al vărului seu *Alexandru* de *Mocsonyi* și al tuturor rudeniilor cu inima frântă de durere aduce la trista

cunoștință moartea soțului ei *Zeno Mocsonyi de Foen* carele în Budapesta la 13 iunie st. v. în etate de 63 ani și în anul al 26-lea al fericitei sale casătorii, după un morb greu și îndelungat și-a dat nobilul seu suflet în mâinile Creatorului. Remășițele pământesti ale fericitului repausat se vor depune după ritul greco-oriental în 16 iunie st. v. în cripta familiară la *Fény* la odihnă eternă. Parastasele se vor celebră în 25 iunie st. v. în capela familiară din *Fény*, precum și în bisericile din *Batta*, *Czella*, *Ohaba* sîrbească, *Bruznic* și *Prisaca*. Budapesta, în 13 iunie st. v. 1905. Fie-i țerina ușoară și memora binecuvântată!

Noi advocați români. Dl dr. *Iuliu Pordea* s'a deschis cancelăria advocațială în Cluj. — Dl dr. *Victor Deleu*, fiu al *Selagiului*, făcând cenzură de advocat, s'a deschis cancelăria în Șimleu. — Dl dr. *George Vodă*, originar din Oravița, a făcut în Budapesta cenzura de advocat.

Expoziția școlii industriale femeesti în Arad. „Biserica și Școala” din Arad serie: Expoziția școlii industriale femeesti din strada *Hassinger* este foarte reușită. Elevele și-au expus și de astă-dată rodul străduinței lor dintr'un an, picturi, lucruri de mână, broderii etc. Visitatorii au ramas încântați de admirabilele lucrări. Îndeosebi noi Români putem fi mândri, căci dintre toate elevele s'au distins mai ales două românce: dșoara *Hortensia Raicu* și *Livia Dimitrescu*. Acesta din urmă a expus o perdea la care a lucrat opt luni. Dșoara *Raicu* a fost apreciată în locul întâiu. Iată ce scrie „*Arad és Vidöke*”: În ceea-ce privește lucrurile de lux, în primul loc trebuie să amintim pe dșoara *Hortensia Raicu*, ale cărei perini de canapea lucrate cu un gust distins și cu mâni artistice sigure, sunt decorul expoziției.

Reuniunea română de agricultură din Sibiiu va ținea o întrunire agricolă la 2 iulie în comuna *Dobârca*, sub prezidiul președintelui *Pant. Lucuța*, secretar *Victor Tordășianu*. În aceasta întrunire se va vorbi despre cultura viilor, a pomilor și a albinelor, cum și despre însemnătatea însoțirilor de credit sătești sistem „*Raiffaisen*”.

Petrecere de vară în Ciachi Gorbo. Inteligența română din *Ciachi-Gorbo* și împrejurime va aranjă la 23 iulie n. petrecere de vară, în folosul bisericeii noue de acolo. Patrona petrecerii este dna *Elena* dr. *Alexandru Vaida-Voevod*, patronul dl dr. *Vaida-Voevod*; președinții comitetului aranjatori dnii *Ioan Andreiu* și dr. *Ioan Șliam* advocat.

A murit: Vasiliu Dragoș, advocat în *Șomeuta-mare*, la 26 iunie n. în etate de 59 ani.

Călimdarul săptămânei.

Dumin. 2-a după Rusalii, ev. Mat. c 4, gl. I, v 2.
 În vremea aceea umblând Isus pe lângă Marea Galileii . . .

Ziua sept.	Călimdarul vechiu	Călimd nou
Duminecă 19	Ap. <i>Inda</i> , frat. dlui	2 Cecet. <i>Mariei</i>
Luni 20	<i>M. Metodie</i>	3 <i>Cornelie</i>
Marti 21	<i>M. Iulian</i>	4 <i>Udalric</i>
Mercuri 22	<i>M. Eusebiu</i>	5 <i>Domeție</i>
Joi 23	<i>M. Agripina</i>	6 <i>Isaia</i>
Vineri 24	(†) <i>Năst. Sf. Ioan Bot.</i>	7 <i>Vilibald</i>
Sămbătă 25	<i>M. Fevronia</i>	8 <i>Cilian</i>

